

Abonamentul:

Pe un an 60 Lei
 Pe jumătate de an 30 Lei
 Pentru Români din
 Iugoslavia . . . 10
 Pentru Români din
 America 2 D

PROGRESUL

Redacția și Admini-
 strația Nr. 817.

Apare:
 în fiecare Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se
 înapoiază.

„Drum sigur“.

Subt acest titlu arată „plugarul I. C.“ din Șoșdea calea spre înaintare a Românilor bănățeni. În articolul de îndrumare al gazetei „Poporul Românesc“ ce apare acolo subt direcția harnicului preot Petru Bohariu, ne-a uimit ce a auzit și ce crede un țaran român despre marea națiune franceză. Eată ce zice „plugarul“ nostru: După ce arată că astăzi, după biruință, „înaintăm spre o viață nouă. În această cale, însă, sintem atrași și înfrunțați de cultura străină, mai ales de cultura franceză“, constată mai departe, într-un pasagiu subliniat, că „aici zace primejdia națională, care ne amenință dinspre Franța“. Și nu se oprește nici aici, ci făcînd și explicația, îi dă înainte în mod izbitor:

„Poporul francez — mai ales cel orășenesc — este foarte decăzut în unele privințe. Nu mai știe nimic de credința în Dumnezeu, nu dă nimic pe biserică și nici nu vrea să știe de păcat. În societatea lor bîntuie, cea mai josnică desfrîinare, a cărei urmare sînt 90 oameni bolnavi la sută, de eele mai uricioase boale“, mai amintind apoi și „micșorarea numărului nașterilor și mortalitatea copiilor mici“. Infine, încheindu-și pasagiul de apreciere a nobilului popor francez, zice că „acolo nu mai este frică de Dumnezeu, căci Dumnezeu lor e buzunarul și pintecele sătul...“

Vorbînd mai departe despre preoți și biserică, zice, că „dacă poporul englez, sue-

dez și german, cari sînt mai înaintați decît noi, atît în cultură cît și în bunăstare, mai au lipsă de credință în Dumnezeu și de biserică, pe care nu se sfiesc a o cerceta cu mic cu mare, atunci noi, un popor care abia acum începem a umbla pe picioarele noastre proprii... ș. a. m. d. Insfîșit recomandă în „Drumul sigur“: al „Poporului Românesc“ din Șoșdea: „Să ne uităm la concetățeni noștri: unguri, șvabi, sași și alți (? N. Red.), bisericile lor sînt tixite de lume în sărbători. Pentru ce? Pentru că biserică lor este acum singurul așezămînt, care îi adună la un loc și le întărește sufletul rănit de dureri ascunse care-i oțelește, așa cum ne-a oțelit și pe noi odată?“ (Nu înțelegem ce caută aici semnul întrebării? N. Red.)

Așa grăește un plugar român către țărani din Banat. Departe de mine gîndul de a-l lua în răspăl pentru greșala lui vădită. Dimpotrivă îmi place să văd și țărani mai răsăriți la minte așternîndu-și pe hîrtie ce au auzit și ce cred despre oameni, chiar și despre popoare. Avem și noi colaboratori țărani la „Progresul“. Dar... țaranul cînd scrie la gazetă, nu-i bine să-și iese din fire, să osîndiască fără treabă, cum aude pe alți osîndind și batjocurînd, ci să arate și cu slova, cum spune limpede cu graiul, ce știe, ce crede și ce simte despre calitățile omului și rosturile popoarelor. Atunci nu cade în greșala plugarului-redactor al „Poporului Românesc“ din Șoșdea, prezintînd cititorilor săi poporul francez de viță latină, cea mai de seamă semîntie de oameni, așa cum îl descriu calomniatori lui. Una mă mir și mă

pomir: Unde, cum și dela cine a auzit „plugarul I. C.“ o ponegrire atît de bizară a celui mai genial popor din lume, care, mă las de istoria lui, bogată în cele mai mărețe virtuți omenești, de vitejia lui neasămuită, de avîntul său sufletesc, de Sorbona din Paris, cea mai înaltă școală, unde primesc învățatură elevi adunați acolo din toate continentele, dar să o știe celce arată țaranilor „drumul sigur“ către propășirea în bine, că Franța a ținut totdeauna sufletul în noi, în Români. Această țară, sora mai mare a noastră, ne-a ajutat, ne-a luat subsuoară până am trecut toate vadurile, începînd dela împreunarea principatelor, până azi cînd „ne-a amețit libertatea și nu mai știm prețui“ pe (Francezi! Nota Red.) ceice ne-au păstrat ființa noastră națională...“

După preluarea imperiului, nu așa departe de Șoșdea, în comuna Vranî din aretul nostru, am spus-o dela tribună, într-o mare adunare de popor, că în tot decursul războiului a tremurat inima în mine de teamă, să nu peară Franța, chiar de s'ar prăbuși România, căci dacă rămîne în picioare Franța, iarăși învie scumpa noastră țară, dar... dacă ar fi perit Franța, ar fi luat cu ea în groapă toată latinătatea!

Găsînd de cuviință a sta de vorbă cu fratele meu plugar dela Șoșdea, cred a nu fi de prisos a-i îndrepta credința și cu privire la păcatul „nesporirii“, care nu ni-s'a transportat din Franța, ci poate mai degrabă dela popoarele laudate de pela noi, cele „cu bisericile tixite de lume“, cari în mîrginirea lor aruncă vina pe Francezi, cari

FOILETON.

Din istoria Banatului.

De Prof. Traian Simu.
 (Continuare)

Un alt turn de strajă a existat și pe dealul Chilia dela Vărădie, unde drumul dela Lederata (Ruma) intra în ținuturile muntoase ale Banatului. Tot un astfel de turn de strajă se crede, că au ridicat Romani și în apropierea comunei Cuptoare. Asemenea întărituri se socotesc a fi, din punct de vedere strategic, și șanțurile romane, cari erau trase pe șesul Banatului, între Mureș și Dunăre.

Uni istorici susțin, că șanțurile acestea s'au făcut pe timpul lui Augustus, ca apărare încontra Dacilor, iar mai tîrziu Romani le-au întărit ca întărituri încontra neastîmpăraților Iazigi. (K. Goos. Studien 26.)

Banatul nostru păstrează și pînă azi urmele soldaților Romani, așa dela Alibunar spre nord, se disting încă bine șanțurile romane. Lățimea lor pe locuri e de 4-5 m. iar creasta lor de 1-5 m. Aceste șanțuri se văd deasemenea bine între comunele Parta, Zgrebenăț și Gaitas, însoțînd toate variațiile terenului.

Un al doilea val se trage dela Lipova spre Zăbran, iar de aici spre sud-vest către Chesinți,

ca apoi prin apropierea comunelor Bencec și Ianova spre comuna Remetea, să treacă Begheiu spre Moșnița și Bucovăț.

Valul (șanțul) ține acum direcția spre sud, iar aproape de Dragsina ajunge la Timiș.

De aici în direcția menționată, spre Sacoșul-Turcesc, Stamora-Română, iar la Bîrda trecînd peste Berzava. Dela acest rîu șanțul atinge comunele Bereguța, Buchinț, Gherman, Jamul-mic, Virșăț și Pauliș, și de aici direct spre sud la Podporna și Zgrebenăț, ca apoi spre sud-est să se piardă în rîul Caraș.

O altă linie se începe dela țărnuț stîng al Mureșului și trece prin comuna Fibiș, atinge apoi comunele Murani și Cerneteaz, ca apoi să treacă rîul Beregsău.

Tot valul acesta atinge și Timișoara, prin „Pădurea verde“ și pelingă suburbiul Mehala.

Se ivește din nou subt pădurea Șagului, ca să ajungă la rîul Timiș; de aici încolo peste satele Lighed, Jebel, Folia, spre colinele comunei Deta, apoi la Opațița și Mănăstirea Sf. Gheorghe.

De aici valul ajunge la Omor, ca să strătaie Berzava, ca astfel să țină direcția spre sud, pînă la comunele Stamora-nemțească și Dejan, deunde întorcîndu-se spre sud-vest, la Vătani să se piardă în partea de răsărit a mlaștinei dela Alibunar.

Între comunele Alibunar și Săn-Mihai, valul apare din nou, ca să treacă prin „Dunele de

nisip“ (pesăcul) dela Deliblata, iar de aici să se termine aproape de Cuvin la Dunăre. (Miletz I. Tört. és rég. I. 13.)

Din cele expuse pînă aici rezultă, că Banatul fiind dinspre apus slab întărit, această împrejurare a și determinat pe strămoșii noștri romani, să tragă mai multe rînduri de întărituri maestrute, ca prin aceasta, să fie asigurată liniștea populațiunii de orice năvăliri din partea Iazigilor, sau a altor popoare barbare.

Arheologul Ortway mai susține, că liniștea Banatului dinspre apus, mai era asigurată și de corăbiile și pontoanele, ce circulau pe rîurile Tisa și Mureș.

Dupăcum Traian a adus în Dacia armate din toate părțile imperiului, pentru că o făcă puternică înafară, totastfel noua provincie fu colonizată cu nesfîrșite mulțimi de oameni, aduși spre a cultiva ogoarele și orașele Daciei.

Popoarele cari s'au așezat în Dacia, decî în Banat, au fost, putem zice, toate romanizate, cu excepția elementului grecesc, care nu era complet romanizat. Aceasta reiese din multe inscripții aflate, dar și din unele cuvinte, ce și pînă astăzi le-am păstrat în limbă, ca d. e. drum, papură, piostăe etc. Aceste exemple sulevate, cred că sînt suficiente pentru a dovedi înfrîurirea lasată de vechi coloniștii greci asupra populației ce s'a format în Dacia prin supunerea ei marelui cuceritor Traian.

abia după încheierea războiului s'au văzut ivindu-se și pela noi, iarăși ca să ne facă bine... Dece să vedem și referitor la „nesporire” praful în ochiul altuia. Hm... O biată Rusoaică din Siberia, de o frumusețe rară, măritată după un voluntar român, cum a ajuns după o călătorie de 54 de zile cu bărbatul său acasă la Răcășdie, iarăși nu așa departe de Șoșdea, îndată au și luat-o muerile din sat (carî nu vezeră niciodată Francezi), și au povățuit-o să se dea după ele... și biata Rusoaică, căzînd jertfă „moravurilor noastre” (despre cari ar putea multe să scrie confratele dela Șoșdea), s'a prăpădit, fără ca bieți ei părinți să fie auzit nici până azi de moartea fiicei lor din Banat.

Insfirșit fiindcă e vorba de moralitatea și de biserica Francezilor, eată și un caz concret, pe care îl amintesc aici ca pentru ilustrarea și a clerului francez.

La scufundarea „Titanicului” se știe că lumea din vapor se zoria să scape copii și femeile, ear barbați cavaleri, cu sentimente altruiste, au hotărît, adecă erau nevoiți, să moară. Doi preoți francezi, oferindu-li-se și lor scăparea, ca pentru mîngăierea celor ce se zbăteau în valuri, au refuzat, spunînd că locul lor e cu muribunzi, așa le spune legea lui Christos, și nu între cei salvați. Orchestra ce se găsia în vapor, a întonat un formidabil cîntec, în sunetul căruia au perit toți, împreună cu cei doi preoți francezi...

Și dacă „Poporul Românesc” din Șoșdea va găsi cu cale să reproducă pentru cititori săi, apucați pe „Drumul sigur”... această rectificare, necesară, a „Progresului” din vecinî, îl rog pe stimatul confrate, să arate în același timp și părerea învățatului român Nicolae Iorga, care tot în aceiași săptămîna ne-a arătat, în discursul său recent, ținut la București, și relatat în presa mare din capitală, »ce putem învăța dela Francezi», zicînd, că »avem nevoie de un pedagog; și unul mai indicat decît marea națiune franceză, nu putem găsi nicătri...» **Gheorghe Jianu.**

Elemente eline păstrează dealcum mai mult sau mai puțin toate popoarele din Europa.

Motivul, că poporul roman, n'a izbutit niciodată a romaniza cu desăvîrșire pe Greci în țara lor, este a se căuta în împrejurarea, că Greci erau mai culti decît Romani.

Aici mai putem adăuga și faptul, că Dacia, după ce fu cucerită, a fost viu cercetată, înafară de negustori romani, și de comercianți greci, cari nu se asimilă pe deplin cu Romani.

Faptul acesta se deduce și din inscripțiile cu conținut religios, de carî s'au găsit destule prin Banat, astfel că subt textul roman se putea citi și cel grecesc.

Cultul religios, după cercetările ce s'au făcut, încă ne arată că din ce regiuni au venit coloniști romani în Dacia.

Banatul nostru și în privința aceasta a scos la lumina zilei o mulțime de monumente, dîndu-se chiar de urmele unor zeități, încă neînțeleșite în Roma. S'au mai găsit și urmele cultului persan „Mithras” (zeul soarelui) și al Egiptenilor „Isis” și „Serapis”.

La 1859 s'a aflat la Orșova o tablă de „gresie” cu figura lui Mithras.

Totașa amintește numele lui Mithras și o tablă de peatră găsită la Caransebeș (Ortway T. Arch. Közl. X. 45.).

Griselini în Gesch. des Tem. Banats spune, că a văzut la Grof Soro Iosif (fost căpitan al Timișorilor) statuiele zeilor: Anubis și Isis din Egipt.

Maî amintește, că la 1872 s'a aflat la Caransebeș o peatră, care vorbește de zeul Iupiter din Doliche, oraș din provincia Commagena (în nordul Siriei lîngă riul Eufrat).

În primăvara anului 1880, după o inundare la Palanca-nouă, s'a găsit un obiect ce reamîn-

Corespondențe.

Dintre multele îmbărbătări ce ni-se adresează din multe părți, dăm pe cea următoare, pentru conținutul ei de interes public:

Scumpe amice,

Îți mulțumesc din suflet pentru bunele tale cuvinte.

La rîndul meu, dă-mi voie să-ți aduc felicitările mele pentru reparația „Progresului”. El va fi avangarda unei misiuni, a unei importante misiuni de stat, care sînt convins că i-se va încredința curînd vechiului orașel montanistic Oravița, cu frumoase tradiții românești, devenit azi oraș-sentinelă la Dunăre. Oravița va deveni curînd, nădăjduiesc, capitală de județ, a județului nou, al treilea în Bănatul românesc, care va repara meșteșugita arondare ungu-rească, ce pune în minoritate elementul nostru în Timiș, și pe care noi am lăsat-o atîta timp neschimbată. Poporul nostru plin de calități și de vlagă din ținutul Oraviții, de un viu temperament artistic, meridional, va creia, sînt sigur, în Bănatul de jos, sud-vestic, un oraș puternic de mișcare și civilizație românească, cu o mare putere de iradiere peste vremelnicele și nedreptele granițe... Printre cei cari vor binemerita într-o zi dela acest oraș fericit, va fi și scumpul meu prieten Gheorghe Jianu, apostol al acelor ținuturi, din vremuri grele de robie națională.

Îți trimit un salut frățesc, de aici dela Nord, peste orice barieră de partid, ce ar fi între noi.

Lipova, 22 Februar 1923.

Sever Bocu.

tește o zeitate dacică, care dealcum e gravată și pe columna lui Traian între insigniile de război ale Dacilor. Acel obiect, din bronz, reprezintă un șarpe cu cap de balaur și cu gura deschisă, lung de 145 mm.

Din cele arătate până aici reiese, că Traian a colonizat Dacia cu elemente deja romanizate, cu toate acestea s'au strecurat și de aceea, în carî romanizarea încă nu prinse pedepplin rădăcină.

Dar atît elementul grecesc, cît și cel Dacic, nu peste mult se pierde cutotul, pe nesimțite, în elementul roman covîrșitor.

Această romanizare au mai potențat-o și locuitorii din centrul imperiului, adecă din însăși Roma și Italia, cari s'au mutat în Dacia, atrași fiind de o putere neînvinșă, de aurul ascuns în sînul acestei provincii fericite.

Numărul Romanilor neaoși cari au venit în Dacia, a fost considerabil, cutoatecă Traian nu prea bucuroș și-a dat consimțămîntul, ca aceștia să-și părăsiască leagănul latinătății.

Banatul nostru a fost mai presus de orice indoială complect romanizat; sînt chiar urme d. e. o inscripție aflată la Slatina, ne arată o interesantă romanizare a unei familii dacice, anume, copii lui P. Aelius Ariortus au purtat nume romane, pânăce un nepot al lui Ariortus, a primit iarăși numele dac: Udarus (Millecker: Dél-Magyarország a romaiak alatt 42).

Dealmentrelea ținuturile cele mai romanizate din Dacia, înafară de Banat, mai erau și Oltenia și partea sud-vestică a Ardealului. În aceste ținuturi a înflorit mai bine viața municipală.

Toate aceste municipii erau centrele culturale și politice ale unei populațiuni latine, de viață italică, ori romanizate.

Prelegere publică la Anina.

Duminecă, 25 Februar a. c., dl profesor ing. Mihai Vasiliu dela Politehnica din Timișoara, a ținut o prelegere științifică în sala căminului cultural din Anina, despre formarea cărbunilor.

La această prelegere au participat peste 1000 de muncitori mineri și foarte mulți funcționari și ingineri, în frunte cu directorul minelor dl Anton Hendrich.

La început, dl profesor arată publicului o hartă geologică din România Mare, explicînd într'un limbaj popular procesul formării tuturor mineralelor și în special al cărbunilor, apoi pune în evidență bogățiile naționale ale subsolului din Banat și Transilvania, accentuînd, că aceste bogății alcătuiesc baza economică a iubitei noastre patrii.

Conferențiarul, pelîngă tîlmăcirea exactă a subiectului, mai posedă și darul de a trezi ideea și sentimentul ascultătorului, fiindcă știut este, că la orator, ideea urzește forma, iar la ascultător, forma urzește ideea.

Muncitori noștri au fost încîntați de frumosul limbaj și retorică d-lui prof. inginer.

La sfîrșitul prelegerii — care a durat două ore, dl profesor îndeamnă muncitori, atît în interesul lor propriu, cît și în interesul statului, ai cărui fii sîntem toți, la o producere mai mare, care printr'o muncă cinstită și intensivă, ușor se poate realiza, căci numai atunci vom ajunge la un trai mai ieftin și mai ușor.

Prelegerea aceasta a fost de o importanță foarte mare pentru muncitori romani din localitate, pentrucă aceasta a fost prima prelegere științifică, ținută în limba română aici în Anina.

În fine, mulțumim și pe calea aceasta d-lui ing. Vasiliu pentru osteneala ce și-a luat-o călătorînd în timp de earnă la Anina, ca se ne procure cîteva momente de bucurie și mîngăiere.

Un participant.

Igienă.

Roșăța nasului.

Mult necaz le pricinuește unora nasul roșu, mai mult pentru reproșul incopiat al iubirii de alcool. Adeseori, însă, este roșăța nasului semnul unui catar de nas, a unui guturai chronic, ce se poate înlătura ușor printr'un tratament corăspun-

În multe cazuri municipiile s'au ridicat pe temelia cetăților dacice, păstrînd Romani și pe mai departe numirile lor vechi d. e. *Arcidava* (Vărădia), *Agmonia* (Zăvoi); *Berzovia* (Jidovin), *Tibiscum* (Caransebeș), sînt însă de origină romană.

În privința organizării acestor municipii, toate orașele ce s'au ridicat, erau după prototipul celorlalte orașe din imperiul roman.

În municipii, (orașe în cari locuitorii aveau anumite privilegii în schimbul unor obligamente deosebite, față de stăpînitori imperiului) dintre cetățeni romani se deosebiau la loc de frunte „decurioni”, cari fiind cei mai bogați, trebuiau să garanteze cu averea lor încasarea dărilor dela orașeni.

Pentru deosebirea lor de ceilalți cetățeni, purtau pe îmbrăcăminte insignii deosebite; mai aveau și dreptul de a fi aleși în diferite slujbe mai însemnate ale statului. Erau apoi patru barbați (quattuoviri), cari conduceau afacerile curente ale orașului, aleși fiind pe un an. Cel mai priceput dintre ei se numia „primus”, adecă primarul. Defensorul, era un fel de fisc al orașului, edili, supraveghiau piețele, Cvestori, erau casieri orașului; erau apoi preoți de diferite grade ș. a. m. d.

Din viața socială a municipiilor, țin să evidențiez, ca ceva caracteristic, colegiile (tovărășia, corporațiunea meseriașilor).

Colegiul era condus de un fel de senat, în frunte cu magistratul, ca organ cu putere executivă în toate privințele.

De stat erau recunoscute numai acele corporațiuni, cari aveau de patron pe vr'un zeu.

În Banat cele mai însemnate colegii erau ale aurarilor, neguțătorilor, luntrașilor (cari transportau pe riuri mărfuri și oameni); mai era apoi și așa numitul „collegium fabrum”, care cuprindea în sine mai ales pe lăcătuși și pe faurii.

(Va urma)

zător. Adeseori stă roșata nasului în legătură cu iregularitatea circulației singelui la anemici. Chiar și roșata feței la anemici, fiind pricinuită de deranjul circulației anormale a singelui, nu se poate înlătura, cum cred uni, prin încălzirea la cuptor, căci prin aceasta se vatămă nervii oaselor nasale. Ci, pelfingă tratamentul medical, să ajutăm organismul printr'o schimbare mai intensă a materiei; earna, prin sporirea materialului de ardere, iar vara prin a ne răcori cu bucate potrivite. Ca cel mai bun material de ardere, zice revista vieneză „Die Medizin für alle“, e untura (aliment însemnat la Eschimoși), untul, slămina, ficatul de gîscă, oleul, brînza, cacao, șocolata etc., mai ales pentru copii în creștere, cari au nevoie de mai multă căldură decît cei mari.

Economie.

Un fel nou de cultivare a grîului.

Un general rus, cu prilejul războiului umbilind prin Manduria, o țară din Asia depărtată, a băgat de seamă, că oameni de pe acolo cultivă, îngrijesc, altfel sămănăturile de grîu decît în Europa noastră. Chinezii adevărați nu lasă grîul în fire ca pe la noi, nici așa des, ci îl pun rar, aproape ca cucuruzul, și îl fac să crească în tufe, ceiace face să fie spicele mai mari și mai încărcate de rod. Rusul întors în țara lui a făcut încercări și a reușit să uimiască pe toți cîți i-au văzut grîul! Despre isprava Rusului a citit un preot din părțile Torontalului. Și a încercat și dînsul. Acum, după cîțiva ani, face veste despre noul fel de cultivare a grîului. Acest preot arată spice de mărimea cocenilor de zucuruz, pe cari se găsesc cîte 2277 grăunțe, înloc de 30—40, cîte cresc pe un spic de rînd. Și se zice că într'un jugăr de loc merg abia 3—9 kilograme de semințe, unde până aci trebuiau 80—90 klg. Iar roada unui jugăr se ridică la 30—50 măști metrice. Acest belșug de roadă se ajunge așa, că firul de grîu îndată după răsărire se sapă, și e silit să dea mlădițe mai multe, cari la vremea lor se vor face spice. În chipul acesta înlocul fiecărui fir vechiu, va crește o tufă. Până la coacere, mai trebuie săpat de 2 ori. Felul acesta de cultivare zice că e cunoscut și în alte țări ale apusului, dar pentru lucrul mult pe care-l cere, pentru grija mai mare, nu prea sînt semne că ar putea să se lățiască.

Felurimî.

Popoarele pitice.

Căpitanul Rawling a făcut odată la Londra, în societatea geografică, interesante comunicări despre popoarele pitice din Africa, unde a petrecut cîțva timp. Origina acestor popoare e nelămurită pîn'acum. Mai mulți învățați îi numesc Negrii și cred, că sînt rămășițele unei populații străvechi. Alți iarăși afirmă, că aceste popoare ar fi părți rămase înapoi în dezvoltare ale raselor mai perfecte. Numele „pigmeu“ îl au dela Omer, care zice că pe țărmurile oceanului locuiește un popor pitic (pigmeu), care neconținut se luptă cu Grui. În evul mediu, cînd geografia și etnografia bijbăia de fantasmă, se povestea de pitici dela obîrșia Nilului; dar Quatresages, un învățat francez, le descrie mai aproape. Pitici locuiesc în Camerun și în unele locuri din Congo. Nu cresc mai înalți de 130 cm. Pielea lor e brună ori gălbue, zbîrcită, deacea și arată bătrîni fără vreme. Au ochi foarte mici, mărul feței ieșit. Armele lor sînt arcul și săgețile. Locuințele și-le fac din crengi, în formă rotundă. Sînt foarte fricoși, și corpul lor nu poate rezista mult boalelor. S'au făcut mai de multeori încercări să se aducă în Europa, dar aici s'au prăpădit. Limba lor posedă puține cuvinte, astfel ei se'nțeleg mai virtos prin semne. Rawling spune, că aceste popoare nu cunosc bătrînețele, abia de se pot găsi indivizi peste 40 de ani. Despre religia lor acest explorator nu știe să spună nimic, deși dealtăparte constată, că aceste popoare cred că demoni lucrează în unele fenomene din natură. Nu cunosc instituția căsătoriei. Bărbați și femei sînt în aceiași colibă. Pigmeii locuiesc mai ales în locurile unde nu sînt Negri și Hotentotii.

Cronică.

Banca »Oravițana« și-a ținut Mercuri, 28 Februar c. a treizecilea adunare generală, participînd neobicinuit de mulți acționari, prezenți 122, împreună cu 243 reprezentanți, întotul 365 (din 590), toți veseli de progresele acestui prim așezămînt economic din Valea Carasului. Adunarea, prezidată de directorul ei dl. *prefect Dr. Petru Corneanu*, a decurs în cea mai bună ordine, chiar și alegerea membrilor noui, în consiliul de administrație: *Victor Poruțiu, Dumitru Draghici, Ion Maran* și în consiliul de control: *Cornel Panciovan, Lazăr Cucu și Axente Popovici*, propuși de comisia de candidare, (dd. Dr. Petru Corneanu, Simeon Vițian, Romul Molin și Cornel Panciovan) s'a făcut prin aclamație, fără votizarea specială, practică pîn'acum fatalmintă la acest institut. Decurgerea lină a acestei adunări e privită ca o extindere peste întreaga Valea Carasului a laudabilei încheșării a Românilor din aceste părți, dupăcum bine a remarcat-o într'un discurs adînc pătrunzător acționarul *Oheorghe Jianu*, directorul „Progresului“ nostru, unul dintre cei mai de seamă propovăduitori ai solidarității și armoniei noastre pe toate terenele.

Prin o nouă sondă s'au descoperit la Secul (lîngă Recița) mari zăcămintă de cărbuni, zice-se, mai buni decît cei dela Anina, și buni pentru produse de cocs.

În Ardeal și Banat sînt, după statistică, 459 cooperative de credit, 196 de producție, 377 de consum și 25 de vânzare în comun. Să sperăm că nu va trece multă apă pe Dunăre pînă ne-om ridica și noi aici în Oravița o puternică cooperativă centrală pentru ținuturile noastre.

Din Virșal se anunță, că naționaliști au împedecat o adunare a muncitorilor independenți.

Reluîndu-se circulația cu aeroplane Paris—Praga—Constantinopol, pe linia Praga—Constantinopol, trecînd peste Viena, Budapesta, Belgrad, București, la fiecare stațiune din aceste orașe se oprește zborul pe cîteo jumătate de oră.

Primum spre publicare: „*Cercul Tinerimei Române Timișorene*“ s'a reorganizat și în ședința ei ținută în 20 Februar a hotărît cultivarea mai intensivă a culturii noastre românești. S'a hotărît reorganizarea corului, înființarea unei orchestre, aranjarea diferitelor serate și conferințe, cu un cuvînt o intensivă muncă pe teren cultural. Președintele cercului Dr. Liviu Linția, cunoscutul avocat din Timișoara, într'o vorbire insufletită a făcut apel la tinerime, provocînd-o ca să se pună pe o muncă mai largă și mai destoinică, dacă voim ca și noi să jucăm rolul conducător care ne compete. Disciplină, unire și punctualitate să ne fie deviza spre a ajunge scopul luat. Tinerimea a luat cuvintele președintelui cu cea mai mare însuflețire la cunoștință, asigurîndu-l de tot concursul. Cercul la Paști va aranja o serată etnografică bănățeană, pentru care deja se fac mari pregătiri.

Și în alte părți s'au apucat preoți de alte meserii. Așa d. e. în Dresda (Germania) 20 de preoți s'au aplicat pela bănci, iar unul intrînd chiar într'o fabrică ca lucrător.

O copilă de 14 ani din Moscva a fost osîndită la moarte, pentrucă a dat cu o peatră în automobilul șefului de poliție, rîndind la o mină pe șofer.

Domni Acționari ai Uzinelor de Fer și Domeniilor din Reșița S. A.

sînt rugați să binevoiască a comunica Direcțiunii acestei Societăți (București, str. Povernei 2) numărul de acțiuni, pe care îl posedă, indicînd totdeodată numerele lor, precum și emisiunea din care fac parte acțiunile. Comunicarea va trebui să conțină numele, pronumele și adresa precisă a deținătorului acțiunilor. Declarațiunea se poate face și prin intermediul băncii unde acțiunile sînt depozitate. Este bineînțeles că declarațiunea în chestiune, care se cere din motive de ordine statistică, nu restrînge întru nimic dispozițiunea liberă asupra acțiunilor.

Vestim și noi cu bucurie, că în conzistoriul mitropolitan din Sibiu a fost întărit de protoereu al Brașovului distinsul director de liceu *Dr. Iosif Blaga*.

Ziarul „Ost-Orient“ anunță, că senatorul american Borach va vizita încurînd Rusia sovietică, pentru a face studii asupra stărilor d'acolo.

Din Iaffa vine știrea, că șeful de poliție de acolo, fiind atacat și omorît de cinci ovrei, agitatori comuniști emigrați din Ungaria, Arabi bastinași s'au revoltat și bătut pînă la sînge pe mulți Ovrei negustori din oraș.

Se telegrafiază din Berlin, că un farmacist italian a fost prins și deținut pentrucă a furat din trenul Simplon aur în preț de 570 milioane de marce.

Cît s'a urcat prețul ziarelor, denotă și d. e. „Frankfurter Zeitung“, care costă 8000 marce anual.

Aviz.

Recrutarea tinerilor născuți în anul 1902 se va ține în 4 Martie la 8 ore d. la oțel „Coroana“. Toți tineri născuți în 1902 au să se prezinte acolo, primeniți, cu albituri curate.

Prețul maximal al făinei de pine este 5 Lei, pine albă Lei 6.50 Kg. endetail, iar engros făina de pine 4 Lei 40 bani, făina albă 6 Lei Kg.

Ekl, primar.

Societatea de asigurări și reasigurări „CREDITUL SOCIAL“, Direcțiunea Generală București, Calea Victoriei Nr. 69. voinde a-și extinde cercul de activitate și în Banat, a înființat pentru județele Timiș-Torontal, Caraș-Severin, Arad și Huneadoara o direcție regională cu sediul în Timișoara. Cu conducerea acestei direcțiuni a încredințat în calitate de director pe Dr. Liviu Linția, avocat în Timișoara. Institutul are și o secție care se ocupă cu afaceri bancare și în scurt timp va înființa și o sucursală în Timișoara. Președintele consiliului de administrație e dl Grigorie Cantacuzino, iar între membri consiliului figurează reprezentanți cei mai valoroși ai finanței și comerțului din Bruxela și București. Birourile Direcțiunii Regionale se află în Timișoara, Palatul Episcopesc sîrbesc, strada Primăriei. Orele oficiale sînt: înainte de masă dela 9—12, după masă dela 3—6. Telefon 11—03. Reprezentanți pentru provincie se caută cu condițiuni foarte avantajoase.

De vânzare

O casă mare cu 5 camere, coridor, intravilan 600 st. pătrați și diferite clădiri, pivniță boltită. Plantație de viie și pomi oltuși. 6 jughere de pămînt arabil, 1 1/2 jugh. (zăbran) pădure cu frapsin, stejar, ulm. Informațiuni la dl. **Iuliu Roșiu**, proprietar în Vranî, jud. Caraș-Severin per Răcășdia (Banat).

Se caută un administrator pentru ziarul „Progresul“ cu indicarea în ofertă a pretensiunilor de plată.

Licitație publică.

Casa Nr. 292 din Oravița-montană
(lângă firma Gh. Stoiacovici)
se vinde, la licitație publică, în 11 Marte 1923
la orele 9-11 din zi în localul casei.

FARMACIA
„LA VULTURUL NEGRU“

— (Apoteca bătrână) —

Fondată la an. 1797. - Proprietatea KNOBLAUCH din an. 1820.
Telefon Nr. 59

Mare depozit

de cele mai noi legături pentru
soboriți, articole de gumă, cum și
totfelul de specialități. Ceiace nu
s'ar găsi în depozit, se câștigă fără
nicio cheltuială în 5-6 zile. —

MAX KNOBLAUCH

Oravița-montană.

Strada Principală, peste drum de Hotel „Coroana“.

La Florăria ANDREAS ENZMANN
ORAVIȚA

(Vis-à-vis de Teatrul cinematograf)

se capătă cele mai
frumoase flori și semințe de legume
cu cele mai ieftine prețuri.

Maxim Rado
Oravița

își recomandă bogat asortatul
magazin de bacanie, culori,
coloniale și mărunțișuri,
engros și endetail.

— Telefon 53 —

Mare depozit în mărfuri
D. M. C.

Farmacia
la „Sf. Gheorghe“
Oravița

Strada principală, (casa Belgrader).

☛ Pentru tipografie se primește
o față care se învețe la mașină. ☛

Editor, proprietar și girant GHEORGHE JIANU.

„Pomaria“ însoțire agronomică în Oravița.

INVITARE.

„Pomaria“ însoțire agronomică prin aceasta Vă invită la a

VII. adunare generală ordinară

care se va ține în sala cea mare a casei orașului din Oravița-mont. la 25 Marte 1923 la 10 ore a. m. cu următorul

PROGRAM:

1. Designarea alor 2 acționari pentru autentificarea protocolului adunării generale.
2. Raportul consiliului de administrație despre anul al VII. de gestiune.
3. Raportul comitetului de cenzori.
4. Stabilirea bilanțului și împărțirea profitului curat anual.
5. Alegerea membrilor în comitetul de cenzori.
6. Propuneri.

DIRECȚIUNEA.**ACTIVA****Contul Bilanț per 31 Decembre 1922.****PASIVA**

Investări	680.825	22	Capital societar	875.000	—
Cassa	34.277	35	Fond de rezervă	305.225	—
Efecte	10.500	—	Fond de rezervă special	14.298	71
Material	24.793	—	Dividende neridicate	10.316	—
Mărfuri	173.048	40	Creditori	244.897	93
Contul vinului	33.780	29	Profit	81.757	05
Debitori	170.845	33			
Pagubă în urma devastațiilor	403.425	10			
	1,531.494	69		1,531.494	69

PERDERE**Contul Profit și Perdere per 31 Decembre 1922.****PROFIT**

Spese de administrare	63.203	62	Profit brut	196.422	58
Spese de exploatare	19.048	59			
Dobânzi	28.312	62			
Impozite	4.100	70			
Saldo pofit	81.757	05			
	196.422	58		196.422	58

CONVOCARE.

Domni acționari ai **Cassei de păstrare „ILIDEANA“ societate pe acții în Ilidie** sînt invitați a lua parte la

a XVI-a adunare generală ordinară

care se va ține în 18 Marte 1923 la 3 ore după amiază.

Obiectele: 1. Constituirea biroului. — 2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea Bilanțului, distribuirea profitului net și votarea absoluturului. — 4. Propuneri de interes pentru societate.

Ilidie, la 18 Februar 1923.

DIRECȚIUNEA.**ACTIVA****Contul Bilanț la 31 Decembre 1922.****PASIVA**

Cassa în numerar	139	84	Capital societar	12500	—
Cambii	68332	67	Fond de rezervă	9887	96
Obligațiuni	20370	50	Fond de perderi	1257	71
Hîrtii de valoare	2500	—	Depuneri	79348	98
Cont-curent	41	91	Dividendă neridicată	335	50
Depuneri proprii	1115	15	Depozite	122	75
Imprumut la stampilare	13700	50	Interese transitorii	1500	—
Mobilier	30	—	Profit net	1277	67
	106230	57		106230	57

SPESE**Contul venit și perderi la 31 Decembre 1922.****VENITE**

Interese la depuneri	2843	38	Interese	5951	50
Darea intereselor la depuneri	426	59	Provizituni	4691	—
Salare	600	—	Interese transitoare din anul 1921	1010	51
Dare de stat și comunală	5190	—	Profitul transpus pe anul 1922	1800	—
Diferite spese	1340	14			
Remunerări	40	—			
La mobilier	8	98			
Diferință la depozite	226	25			
Interese transitorii	1500	—			
Profit net	1277	67			
	13453	01		13453	01

DIRECȚIUNEA:

Pentru contabilitate:

George Verca m. p.

Petru Ioan m. p. Aurel Ania m. p. Ioan Lazăr m. p. Dragu Ania m. p. Ilie Lazăr Murgu m. p. Ioan Ania m. p.

Verificat și găsit în consonanță cu registrele.

Iacob Murgu m. p.

Pavel Murgu m. p.

Tiparul Tipografiei „PROGRESUL“ s. a. ORAVIȚA.